

Лисенко Любов Володимирівна

кандидат культурології

доцент кафедри мов

Національної музичної академії України

ім. П. І. Чайковського (м. Київ)

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ У ВИЩИХ МИСТЕЦЬКИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Стрімка інтеграція України в європейську спільноту ставить перед українцями завдання не просто оволодіння іноземними мовами, але й глибинного розуміння менталітету їх носіїв, без якого повноцінна комунікація є неможливою. Постійно розвиваючи власну культуру, людство синхронно вдосконалювало й мовні засоби її фіксації, що пов'язало мову і культуру в єдиний нерозривний етноспецифічний лінгвокультурний феномен. Через те, що лінгвокультура виконує онтологічну, аксіологічну та семіотичну функції у становленні ментальності, саме з неї починається самоідентифікація як кожної окремої особистості, так, в перспективі і цілої нації. Адже мова будучи головним феноменом культури є «домом буття», «семіотичним всесвітом» «світоглядною матрицею», «операційною системою думки», врешті решт «колективним витвором мистецтва» своїх носіїв. За метафоричним порівнянням лінгвіста Радбіля, мова виступає своєрідною операційною системою нашого мислення... вона підказує, а підчас і тиранічно нав'язує нам шлях в інтерпретації дійсності. Мова є провідником в людському за-своєнні і навіть при-своєнні світу, концептуалізуючи його феномени.

Підтвердженням цього може бути те, що при вивченні іноземної мови недосвідчену людину в першу чергу дивує незбіг граматичних парадигм та стійких фразеологічних структур зі звичними їй категоріями рідної мови. За детального вивчення іншомовних граматичних парадигм і спробі пристосуватися до викладення своїх думок засобами іноземної мови стає ясно,

що граматичний склад віддзеркалює головним чином різницю у світосприйнятті, логіці та когнітивних процесах мислення. Спробу оформити думки засобами іноземної мови (особливо неспорідненої) можна алегорично порівняти з бігом у мішках. Тобто слід вважати беззаперечним той факт, що граматична будова будь-якої етнічної мови, як найбільш наближена до логіки мислення, ментальних засад, є також і найточнішим відбитком ментальних характеристик її носіїв. Тому особливі складнощі викликає вивчення і розуміння саме тих специфічних граматичних категорій, які відсутні у власній, тобто рідній мові.

Таким чином при викладанні іноземних мов у вищих мистецьких навчальних закладах не достатньо навчити студентів граматично-лексичному інструментарію оформлення думки. Для успішного оволодіння іноземною мовою студент повинен зануритися в ментальний ареал носіїв цієї мови, одягнути світоглядні окуляри відповідної лінгвоспільноти і подивитися на життя саме через лінзи мовної і концептуальної картин світу цільової лінгвокультури. Особливо важливим у викладанні є уважне ставлення до комунікативного етикету і дипломатичного протоколу країни, мови якої навчають. Адже, за словами С. Є. Леца, не знаючи іноземної мови, неможливо зрозуміти мовчання іноземців.

Проте існує ще один надважливий аспект: вивчення іншої мови прямим чином впливає й на професійне зростання митця в його рідному виконавському середовищі. На тлі рецепції максими Гете про те, що неможливо збагнути закономірності побудови рідної мови, не вивчивши іноземної, варто активізувати парадигму про те, що саме по собі мистецтво, а особливо – мистецтво виконавське, інтерпретаційне – це теж окрема етноспецифічна мова. Вона має свої універсалії, закономірності будови, систему семантичних та семіотичних домінант, усталену граматику, форму та експресію. І дуже часто в принципах свого застосування, а особливо в процесі генезису та інтерпретації перетинається з принципами функціонування вербального та письмового мовного дискурсу. Отже, отримавши смислові ключі побудови іноземної мови

в процесі її поглибленої перцепції, митець відкриває для себе відразу дві важливі двері. По-перше, йому стає зрозумілим великий спектр ментальних символів іншої культури, який він зможе за допомогою такого інструментарію інтерпретувати на принципово якіснішому рівні під час виконавського процесу. А по-друге, майбутній митець отримує неоцінений досвід мовної аналітики, результатами якої зможе скористатися при формуванні своєї неповторної та виразної мистецької мови і через неї дістатися до глибин почуттів самої широкої аудиторії, адже це мовно-мистецьке послання буде набагато більш зрозумілим та досконалим.